

„Soča“ izhaja vsak četvrtek in velja
a pošto prejemanja ali v Gorici na dom
pošiljana za družabnike polit. društva
„Soča“:

Vse leto	f. 4.—
Pol leta	" 2.—
Četrt leta	" 1.10
<i>Za nedružabnike:</i>	
Vse leto	f. 4.50
Pol leta	" 2.30
Četrt leta	" 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10
soldov v Gorici pri Paternolliju in So-
harju; v Trstu v tobakarnicah „Via del
Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Zemljiščne knjige.

I.

Kmetijski stan je steber države v vsakem obziru; kmetovalec prisili se svojim trudom zemljo, da mu dosta rodi živeža ne samo zanj, ampak tudi za druge; kar sam silno ne potrebuje, proda trgovcem in obrtnikom in ti raznim stanovom.

Smemo reči, da kmetijstvo je začetek civilizacije in tedaj najčastitejši in popolnejši stan, kajti edini kmet je lehkogled svojih potreb toliko neodvisen, da ne potrebuje ničesa drugega od drugih stanov, nego malo soli.

V starih časih je bil kmetijski stan tudi mnogo spoštovan, posebno pa so ga spoštovali Simljani; Cincnatus, najplemenitejši in hrabjeji človek svojega časa, poklican je bil od pluga na prvo mesto v državi. V srednjem veku pa je surova moč zmagala nad mirnim kmetovalcem; vitezi frankovski in nemški so podjarmili vse one narode, koji se se pečali s poljedeljstvom, in ker so Slovani uže zgodaj pečali se z njim, s trgovstvom in obrtnijo, ker so naši pradедje uže v temni dobi nastopili pot civilizacije in živelj v neki federalni zvezi pod svojimi župami jako mirno, nikoli druge narode ne napadljivo, k večemu svoja domača ogromišča braneči, so, žaliboze, bili podjarmjeni po drugih 83 divijih narodih in so počasi postali robje nemških vitezov in italijanskih plemičev.

Na ta način je ubogi slovenski kmet prenašel čez 1000 let največjo sužnost, kajti tla, katera je on obdelaval, niso bila njegova; bila so gospaska; še le cesar Jožef II. je še svojimi tako zvanimi Jožefuskimi postavami nekoliko uredil razmerje med graščinami in kmeti; on je omejil davščino in dal popisovati posestva, toliko graščinske, kolikor tistia kmetov, ki so uže imeli nekoliko svoje zemlje, tako zvanih „freisassen“ na Kranjskem, Koroškem itd.; na Goriškem je bilo jako malo takih posestnikov. Postavodaja je tedaj uže tistikrat okoli 1780. mislila na zemljiščne knjige; urejene pa so bile prve zemljiščne knjige jako slabo; na Kranjskem je bila tabularna enota ena zemlja, $\frac{1}{2}$ zemlje in 1 maselec, od tod imena zemljak, maselečar; te zemlje in maseleci pa so imeli razne mere, kak maselec

je bil veči kakor kake $\frac{1}{2}$ zemlje itd.; zemljiščne knjige za kmetska posestva bile so tistikrat pri graščinah, graščinski uradniki so jih vodili, pa večidel prav slab, tako da v novejših časih one knjige večidel niso bile sposobne za temelj novim knjigam; gospodska posestva pa so bila uknjžena v drugih knjigah, katere so vodili c. kr. uradniki pri tako zvani deželski tabli (Landtafelamt); v glavnem mestu vsake dežele je bil en tak urad podrejen dotednici deželnemu vladu; tako n. p. je bil en tak urad v Ljubljani, eden v Gorici i. t. d. in zgodilo se je dostikrat, da je spadala ona graščina pod 2 tabli, postavimo graščina Škoj na Krasu je spadala pod 3 dež. table pod kranjsko, isterško in goriško. Graščinska posestva pri dež. tablah so bila bolje urejena, ker so bila pod nekim nadzorstvom in ker so graščine morale naznaniti vsako sicer le redkomogoč spremembo; a pri kmetskih posestvih je bilo vse huje zanemarjeno, ker so zemljiščne knjige večidel imeli v rokah oskrbniki, kateri so se brigali le zato, kako bodo kmeta drli, korist kmetova bila jim le toliko na srcu, da kmet nij zaostal z desetino, kvartetom itd.

Pa vendar je bilo poprej ložne knjige redno voditi, nego je zdaj, ker vsele zemljiščne stare postave niso smela nobena graščina in tudi noben kmet razdrobiti svojih posestev; prodati se je le smelo celo posestvo ali pa nič. Ta princip je še v novejših časih deloma obveljal na Kranjskem; na Goriškem pa ga ne poznamo. Še le Francozje so prvi v svoji veliki prekuciji 1798. princip nerazdeljivosti odpravili doma in kjer so drugod nekoliko let go-podovali, tako v Italiji, na Reunu, na Nemškem in tudi pri nas na Goriškem; uzroki, ki so jih vodili, so bili ti: prvič da ustvarijo več neodvisnih, svobodnih posestnikov in gospodarjev in drugič so Francozje uže tistikrat bili dobri narodni gospodarji, ker so spoznali, da bodo ti mnogi mali posestniki veliko bolje obdelovali svoja majhna posestva, torej na vsaki njivi veliko več pridelovali in s tem neizmerno pomnožili narodno bogatstvo in lože odrajavali pomnoženo državno davščino.

To pravilo narodnega gospodarstva je sicer neovzdrživo; a preveč razkosevati posestva vendar nij dobro, ker potem so posestva tako majhna, da ne more na njih živeti družina in nastane tudi km. tsk. proletariat,

to je: posestniki, ki ne morejo na zemlji ne živeti, ne umreti.

Sicer pa ta pomislek ne more veljati za vse kraje v enaki meri: na Kranjskem na pr. uže še, ker tam nemajto toliko različnega in druzega pridelka; pa pri nas na Goriškem je ta reč nekoliko drugača; če ima kmetovalec le 4, 5 njiv in hišico in če ga božja šiba preveč ne preganja, uže lehkogled dobro živi, ker pridelata nekoliko vina, svile in ker si se zgojnijim sadjem lehko več pridobi, nega plačuje davkov.

Zraven tega imamo v deželi še precej postranskega zaslužka in ker obrtnost od dne do dne raste, se je vadejati vednega izboljška v tem obziru; pri nas na Goriškem nij tedaj nesreča, če je mnogo prav malih posestnikov. Vendar pa to veliko razkosanje uzrokuje veliko težav glede uredovanja zemljiščnih knjig, katere težave pa se dajo premagati z natančnim, praktičnim zakonodavstvom, kakor bomo to kasneje dokazovali. Povrnimo se zdaj zopet k zgodovini javnih knjig. Ko je postal leta 1848. kmet popolnoma svoboden in so se vse njegove davščine in tlake graščinom po odvezovalni ali odkupovalni poti odpravile, nastala je tudi potreba, da se zemljišča natančno izmerijo in narisajo, ter razdele po dotednih posestnikih v razne kose (parcelle), kateri so bili numerirani; osnovale so se na Kranjskem, Koroškem itd. komisije za merjenje in te so za vsako srenjo sestavile posebne posestne načrte (plane); vse te karte skup se imenujejo „mapa“ in vsaka srenja na Kranjskem ima svojo mapo. Zraven map pa je vrla potrebovala tudi popis vseh v mapi narisanih posestev, da je zamogla izračunati davek na vsak kos posebej in da je zvedela, kdo da je posestnik enega in drugačega kosa. Ta popis imenuje se „kataster“.

V katastru je razvidna številka vsakega kosa, po mapi, ime posestnika, mera kosa ali parcele in red, v katerega spada gledo pridelka in dobrote zemlje, po katerem redu in po meri se potem viši, ali niži, davek izračuni. Na podlagi map, katastra in starih zemljiščnih knjig so potem v času od 1. 1. 1851. do 1853. okrajne sodnije uredile na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem itd. nove zemljiščne knjige in sicer po sledenem kopitku: vsak posestnik dobil je v zemlj. knjigi svoj list; na eni strani lista so se upisale vse ujemu lastne parcele po

LISTEK.

Valentin Stanič.

(Nadaljevanje.)

Imel je tudi šolo, v kateri je klopi sam naredil; posebno po večernicah je zbiral tudi uže odrasel fante okrog sebe ter je brati učil. Razdelil je mnogo knjig mej ljudi ter v tem obziru uže takrat veliko koristil. Da, še več! Ne samo naši hribovci, ampak tudi izobraženi Slovenci sploh se bodo čudili, če jim poveim, da je Stanič na Banjščah osnoval celo — svojo tiskarnico. Kupil je od tiskarja starih črk ter eno kojizico na Banjščah, dve pozneje v Ročinji gotovo z velikim trudom sam spisal, stavljal, natisnil, zvezal in mej narod razdelil. In tako je bil Stanič uže l. 1807. (tedaj brez dvombe in ugovora prvi) „narodni“ in mena da tudi malo nerodni tiskar.

Otrokom je bil poseben prijatelj in znal je že njimi tudi prav otročji biti. Na svojega godu dan povabi vse otroke — Valentine v farovž ter je dobro pogosti. Krščanskega nauka jih nij učil vedno doma v sobi, peljal je je večkrat v cerkev ali h cerkvici, če je bilo lepo, tudi pod milo nebo pod kako drevo; časi jim je reklo: Jutri se zberite v tej i tej vasi! Prišel je tista, v drugi konec srenje, ter je učil. Učenje je rad pretrgal s kako norčijo dobro velič, da mlada glava se mora časi malo razvedriti. Tako, na primer, jim je zastavil kakš uganjko, kar je posebno ljubil; časi je

vzel malo prediva, postavil ž njim enega na sredo, druge okrog njega in vsi so morali v predivo pihat; keder nij pihal, dobil ga je v usta; časi je vrgele lešnikov med-nje, dal jim kak sold, ali kako drugo malost. Večkrat je vzel sekiro in hajde! ž njimi v občinski gozd; tu so nasekal drv, naložili ja na ramena ter nesli v farovž, ali pa tudi vsak na svoj dom. In po zimi, to je bilo še le veselje! Stanič je atesal vlake (seni), naložil otrok in, se ve, tudi samega sebe in vozili so se po snegu i ledu, dokler nij bilo vsem zadosti.

Pa tudi odrastenim se je zaal, prikupiti; nij ga bilo človeka, da bi zanj ne bil imel prijazne besede, dobrega sveta; nij ga bilo kmetskega dela, ktere ga bi se Stanič za kratek čas ne bil lotil. Ko pride do kmetov, ki so seno kosili, vtakne knjigo v žep, prime za koso ter začne travo kositi; ko se je bližalo slabo vreme in so spravljali seno v kopice, prihititi Stanič ter pomaga. Kmetje se še dan danes smejo spominjajoč se, kako so mu odletavali dolgi — škrijci! Če je viden delati kmeta kaj, česar še nij nikoli sam delal, b. z mu je reklo: Dajte, bom poskusil tudi jaz! In vse mu je šlo od rok.

Stanič je bil velik prijatelj „peš-koraka“, hodil je dobro in nij se kmalu utrudil. Močno je ljubil sploh vse telesne vaje ter posebno rad plezal po hribih in gorah. Daleč okrog Banjšča ga nij vrha, na katerega bi ne splezal ter ga ne z barometrom premeril.

Uže v svojih studentovskih letih je rad lazil po solnograških Alpah, uže takrat je stopil slovečemu Velikemu Zvonarju (Grossglockner, 2.213') na glavo. Začela ga je namreč vznemirjati misel, da še nikoli nobeden nij pripeljal na vrh temu koroškemu gorske-

Pri oznanilih se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr.	če se tiska 1 krat
7 "	" " " 2 krat
6 "	" " " 3 krat

Za veče črke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovno posiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Con. del Cristo 186 blizu živinskoga trga kjer se nahaja tudi upravnštvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovno frankujejo. — Delalcom in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

mu prvaku. Prijatelji so ga v tej misli podpirali; to-rej sklene on prvi biti in se odpravi na pot. To prigodbo je pri neki priložnosti sam tako-le pripovedoval:

„Ko sem bil na vršac prišel, sem videl, ka me je mišel goljufala. Zagledal sem oodi jelko vsajeno; to je bilo grotovo znamenje, da je nekeden uže pred manoj tukaj bil. To me zjezi — grem in splezam po drevesu gori do čopa, da sem potem ponosno mogel reči, ka sem vendar še više bil, nego mojih prednikov kedo.“*)

Tega veselja do planin in gorā tudi pozneje nij zgubil, še v starih letih je slovel povsod kot srčen in predrzen plezavec po hribih; posebno pa za svojega šestletnega bivanja na Banjščah je veliko vršacev obhodil: bil je na Prestrelniku i Mangartu, na Kruhu i Kuku, da, 21. septembra 1808. celo na očaku Triglavu, ktere ga je on prvi z barometrom zmeril.**) Zmanjkalo ga je časi z Banjščic po več dñij, da, celo po več tednov, da je bilo ljudstvo uže v skrbeh, da bi se mu ne bila kako nesreča zgodila na gorah. Imel je vselej soboj kakega domačega človeka; v začetku je hodil ž njim Andrej Kumar iz Lehkij h. št. 74., pa ta mož se mu je enkrat hudo zameril: ubil je na potovanju barometer in od tedaj ga nij hotel nič

*) „Novice“ l. 1847. str. 203.: Življenje ranjčiga korarja g. Valentina Staniga,“ po dra. Schwaba spisu menda iz „Wiener Zeitg.“ poslovenjenjo.

**) Primeri uže preje omenjeni Stanidev spis: „die Wallfahrt etc.“ str. 8. a. — „Nemški popis tega hodá so mi rajunci gospod Stanig malo pred svojo smrtjo poslali,“ pravi dr. Bleiweiss v „Novicah“ l. 1. — Ali je bil tiskan ali ne, mi nij znano.

meri, kakovosti in zaznamovale so se z napno številko; tako vknjiženo posestvo je postal nerazdeljiva posestna enota, katero posestnik sicer zamora kosoma prodati, če nema nobenih teženj na njem; kakor hitro pa je bilo na posestvu kaj dolga, nij več mogoča prava da brez dovoljenja intabuliranih, to je tistih upnikov, ki imajo vknjiženo zastavno pravico na celo maso.

Na drugi strani listu pa so vknjižene tudi težje po številnem redu; vsak upnik, ki ima zastavno pravico, je tam po redu, kakor je prošlo podal, vknjižen za upni znesek in sicer je zagotovljen (intabuliran) na celo posestvo (maso); če pride potem do ekskulutne prodaje posestva, gre celo posestvo na enkratna dražbo, denar, ki se dobri za posestvo, se potem razdeli med upnike po vrstnem redu; to je kadar je intabuliran na prvem stavku, je najprej izplačan, potem drugi in tretji, kar vsem ostalim pride se le na zadnjega in tako se zgodi, da intabulirani na zadnjih stavkih samo deloma potegnijo svoja imetke, v času pa celo zgubijo vse imetek.

Ta sistema javnih knjig je sicer razumljivejša, loža in ima na korist več evidentnost; a praktična se nam ne dozdeva in tudi posestnikom koristi ne, ker posestniki lehkno za mali dolg celo lepo premoženje zguščajo, če se pripieti kak nesreden slučaj, tako se je zgodilo, da je prišlo premoženje cenjeno na 1000 gld. za 500 gld. v roke kaciga prebrisanega oderha.

Nam se dozdeva bolje pametna druga sistema, po kateri zamore posestnik vsak kosa (parcelo) posebej zastavijo in posebej prodati, tako sicer da vsaka parcela postane v javnih knjigah posebna tabularna celota, o tem na drugem mestu, kadar bomo govorili o knjigah, kakošne zemno za Gorisko.

Mej tem ko imajo druge kronovine uže blizu 20 let zemljisčne knjige, ja pri nas na Goriskem vse zastalo, pri nas imamo sicer stare mape po Merelli-ju in star katastar, pa stare dejelne zemljisčne knjige; a v teh knjigah niso posestva urejena, ampak te knjige obvezajo le pravice na eno ali drugo posestvo, tako znane bukve za zabilježanja (libri delle notifiche); v večini okrajih pa še tega nij, tako da naš kmet prava na pravatačeno ne pozna svojega posestva, in tudi nij vstavlji ponuditi zaváračne upnikom, valedesesar se dostikrat zgodil, da kmet pri posestvu 1000 gld. vrednemu, ne dobi še 1 mesecevin na upanje, kakor nam je neki posestnik iz Šmarja sam ločil, in da pride v roke goriskim oderham. To bi bila kratka zgodovina zemljisčnih knjig, o važnosti zemljisčnih knjig, o neših posestnih razmerah in ostem, kakor naj bi se knjige za Gotisko zemavošč homo, i ker danes nemamo več predstora, prihodnji obširneje govorili.

Dopisi.

V. Gorici 30. aprila. Tako tudi vremena se ne spominjam tukaj na avstrijskem jugu, kakor so nam ga primeli zadnji dnevi aprila. Obilo snega je pa Nanosu, na Čavnu, po Banjšicah in tudi mize, in dozdedno je nastal mráz, malo drugače nego pozinski v planjavi pa nas nadleguje skoro dan za dnevom mrzleti, v nekaterih krajih je sedrga, v Šempasu celo toča bila spremljana z bliskom in igromenjem. Tako neprizazno, mrzlo jutro je bilo v nedeljo, ko smo se

vec imeti za popotnega tovaruša. Izbral se je na mestu njega Stefana Humarja z Brega g. št. 24., ki je stopil pred par leti umrl. Z tujim je Stanič obhodil in premiril vse znamenite vršace karniških in juliskih Alp.

Stari Banjškarji Stanič tako le popisujejo: Bil je gospod, bil je zdravnik, bil je kmet, zidar in mizar, za vsak način je bil, pa bil je tudi saliv, bil je oster pa tudi otroci, dober pa tudi bud, potrežljiv pa tudi nagič ježe gospod. Nikoli nij bil pri miru, vse je delal, vse skušal, vse uganjal, nobeno delo mu nij bilo preveliko, da bi ga ne bil omagal, nobeno premajhno, da bi se ga ne bil poprnjal. Vse, kar je videl i slišal, vse je hotel tudi sam zdati, narediti, vse, vse. Hip casa nij potratil, vedno je imel kaj v rokah, bodi si se tako malost, vedno je delal. Z vsakim je moral govoriti, bodi si tudi otrok v strajcici; če nij imel drugega opravka, se je igral i nocije uganjal z njim. Vsakega je ustavil na potu ter ga kaj popraševal brez razločka na spol, starost ali osobno veljavlo, vsi so mu bili enaki. Vse je pregledaval, vse prehodil, na vsako visocino se je splažen, vsako horejjo uganjal, a vedel je vse se svojo segativijo oseliti, da se mu je moral vsak smejati. Kdo se bude čudil, če se je tak mož stanič v spomin i srce priprostemu narodu, ki lepo petje, ne dolne šale, prijazno vedenje, sočutje se svojim žuljavnim življenjem i ljubezen do svojega težavnega stanu na visokih gospodih takoj močno ljubi i čista! Ko je bil Stanič spomlad l. 1809. v Ročinj za vikarja odšel, je vsa občina žalovala, po njem in še danes privedenje stari možje, ka takega gospoda Banjšice, še nikoli niso imeli, ne preje na pozneje.

Paulus.

odpeljali k javnemu zboru "Soča" v Sežano. Na Krasu je še vrla kavga brila in videli smo jih mnogo v kožuhu zavadenih v kosmatih kapah, kakor bi bilo očoli božiča.

Menili smo uže, da smo se zastopali v Sežano pripeljali, posledično smo tudi potem uže, da ima obistem zavadeni, ki je bil skoraj nezaveden, g. prof. Povše kmetijsko predavanje v Dutovljah, poskrbudo ura od Sežane. Naključno se je menda tako in gospod professor pač nij mogel zarad našega shoda svojega odložiti (?)

Pri vsem tem pa se je izbralo primerno lepo število deležnikov v dvorni gosp. G. Skaramanga, kateremu smo za njegovo sljubnost prav hvatali. S plemenitom priznatim je bil skoraj nezaveden, g. prof. Povše kmetijsko predavanje v Dutovljah, poskrbudo ura od Sežane. Naključno se je menda tako in gospod professor pač nij mogel zarad našega shoda svojega odložiti (?)

Kako so se vrstile zborove razprave, to priobčujemo na drugem mestu v tajnikovem poročilu. *) Tekaj naj omenjamamo samo, da so se vrstile v najlepšem radu in dostenjno in da so naši vrli Kraševci tudi pri tej pustki pokazali, da se neglo serijo v dahu pravega napredka in da so zares dobrni narodnjaki. Tudi iz Trsta in okolice nam je prideljal vrli g. M. Žvanut nekajko ljubih gostev in mej njimi prav izverstne povece, kateri so nas po končanem zboru pri okusni kraški kapijici z najlepšimi čveterštevemi razveseljevali. Žalibog, da smo se morali prezgodaj ločiti od vesole dražbe, v kateri se nam je takoj nekako prav godilo, da bi bili kaj radi še dolgo tam ostali. A trmoglavega "Lukamatijo" je zastonj pregovarjati, da bi počakal in zato smo se poslovili, ko so nam še poprej rodoljubně Sežanci v roki segnili z močko obljubo, da nas kmalu zopet povabijo k slovenskemu otvorjenju tamozne čitalnice. Znašamo se, da bodo mož beseda!

Iz Pomeča. 18. aprila (Izv. dop.) Kako velik upliv imajo čitalnice ali bračna društva na omiku prostega ljudstva, pokazalo se je velikohčni pohtedeljek pri besedi, ktero je napravila podmelška čitalnica. Ako pram čitalnica stopri malo česa živi in se ne morda še nikakor ponašati s takimi močmi, kakoršne imajo druga enaka društva na Slovenskem, ker dozdaj šteje stopri malo udov in mora marsiktere ovire premagovati, vendar krepko napreduje. Beseda se je dobro vršilo, ker program je bil uže jako zanimiv, škoda da se je moral mej besedo spremeniti. Izpustiti ste se morali namreč dva pesni in druge nadomestiti. Vzrok temu je izostanje pevogradje, ktereje je bilo vkljub dane obljube eno ure hoja - predaleč, v tem, ko so Jverdar nekateri celo po deset ur daleč prišli. Toda vkljub tem zaprekam se je končala beseda v občno zadovoljnost občinstva. Pokazali so podmelški fantje, da jim je maza za napredek i blagostanje, da so vredni sinovi matere Slave. Po besedi je bila skupna večerja, kde smo se zabavljali pri kozarcu sladkega vinca s petjem, s napitnicami i raznimi govorji. Jočil nas je še le beli dan. Posebno pa nas je razveseljeval pečinski pevski zbor, kteri nas je se svojim prihodom počastil. To je bilo res petje! To so bili obrani, krasno-doneči glasovi, kakoršni se ne najde povsod! Hvalo gre posebno g. Klementiču, ki fante neutrudljivo podučuje i spodbuja. Nadejamo se, da bomo videli tudi na Pečinah kmalu novo društvo.

Vsak navzočni je gotovo gojil željo, da bi nam vrli podmelški fantje kmalu zopet napravili tak večer sebi, narodu na čast "svojim bližnjim sosedom pa v vzgled. Živel! Vrlo naprej!"

Iz pod Čavno. 28. april. (Izv. dop.) Pri nas se zelo agitirajo od neke strani zoper namenovanovo sajdežnico društvo. Dobro bi bilo, ko bi "Soča" nevedenče podučila, ka delajo sami zoper svojo korist. *) Jaz pa hočem danes samo tisti dopis "iz pod Čavno" v zadnjem "Glasu" malo posvetiti, ktereje je neki "Istinovič" dal od sebe. V celem dopisu nuj družega dobrega i resničnega kakor ironičnega podpis "Istinovič", ko bi se mož hotel s pravim imenom oglašiti, bi se bil moral pač podpisati "Steklinovič". Kar ima pa steklin to lastnost, da se ne kaže vselej tako, da bi jo vsak človek precej zapasil (stekel) pes se večkrat že le potem pozna, da ugrizne kar doseže!, naj spregovorim o tem vremi gospodu kratko besedo, da ga bode vsak poznal, tudi če se z upognjenim hrbotom in slado besedo roke po kutarsko mencaje komu, približno Istinovič nij bilo pri Rebku; pa vendar je še zloravnike, bilo jih je samo 70, jaz pa sem bil tam, bil sem tudi navzočen, ko se je število zbranih konstatiralo in moram reči, da še 5 jih nij bilo takih, ki bi bili "Istinovič" po godini tudi sem viden, da je g. Sočanov pačeko jedlo in ždaj, kemi, da tudi Sočani jedo, in pijo. Istinovič pa menda, tega ne nij vedel, kakor mu nij menda, tudi znanjo, da vsi mi smo prišli na poveabilo g. Richarda Dolencia in da nij smo računili na čast, da bomo g. prof. Povšeta ali kako drugo zanimivo osobo videli. "Istinovič" nas Slovence sploh ima v malih

obrajih, ca misli, da nis je k snudu vlečku matikovanje kaciga cloveka in ne gola reč. — Tudi ubogi "doktor" je na potu njemu in njegovim bratom, on ne bi smel predsedovati kmetijskemu shodu in vendar je bil "doktor" nje poverjenik c. k. kmetijskega društva, v "Istinovič" Ajdovščini, se predio so "Istinovič" u. s. d. in zagovorno posvetili. Nesrečai "doktor" ima, žalibog, navedo, da v časi kaj graja, kar je graje vredno, in "Istinovič" i njegovi bratje radi ne prenašajo istine.

"Istinovič-Steklinovič" se je zagrizel v Sočane in kolje na desno in levo in ker nič ne vidi, se včasih tudi zaveti. N. pr. "Istinovič", in njego v drug, katerega morate poznati. Ker Vam je nekoliko ruskih slovnic posrebernil, sta se zatelek tudi pod Čaveu in sta v naki tukajani vodenci nabirala ude za "Gorico." Pridigalo je v tem, da jih je uže en par podpisalo, ko se oglaši učitelj onega kraja, g. Z. in kmetom razlagata, da imamo uže polit. društvo "Soča", katero je dozdaj prav dobro in marljivo delovalo ter ljudske interese zmerom z vsemi pogumom branilo. Govor učiteljev je imel toliko uspeha, da se potem nekeden kmet nij hotel zapisati "Gorici", in da sta morala odlaziti z dolgim nosom oba "Istinovič", domov, greda v Gorico pa sta še ljeti po polji lovila; ce sta kaj "gešef" na pravila, ne vem; toliko pa sem gotov, da sta bila salamensko jezna, kakor je vsak agent rovageur, ce nij ne našel; zato pa jima nij zamerit, če pri prilikli svoj žolč izbjegata.

Toliko za danes iz delovanja gosp. "Istinovič" in njegovih brašov. Mislim, da boda dosta. Ce pa g. Steklinoč se kje, kaj popade, bom nadaljeval. Morda pa potem toliko ozdravi, da iz "Wassertrinker" postane "Wassertrinken."

V Ljubljani dne 29. apr. (Izv. dop.) Državni zbor se je tedaj razšel. Marsikateri izmej državnih poslancev se je težko odločil od mesta, na katerem je takoj brezskrbno utikal vsakdanjih deset goldinarjev. Potrebno je pa mora biti našemu Črpaju o težko pričetku v trenku, ko je moral slove jemati za zmiraj od njemu takoj priljubljene lesenjade. Za zmirom, pravim, kajti pri Kraševcih nij vsmiljenja; izpoznali so ga popolnoma. Ali vida, ta nemilostna vlada, katera ce žalitini križe nič kaj šte dlijivo ne ravnat, obdarovati ga nij hotel v zaslugo njegovega vetrnjašta, še v kositarjevim kričemlje. Taka je hvaljnost avtal. — Pa Črp je imel še mnogo terana v kleti, k njemu naj pribeli v njem teža, nječe grešnemu arcu.

Letošnja sezona slovenskega društva je končana. Priliko smo imeli opazovati velikanski napredok na tem polji domače umetnosti. Največo zastugo imamo na tem mestu neovrgljivo gosp. Josip Noll, tajnik i regisseur. In da mu to Slovenci v Ljubljani resnično priznavajo, veliko smo imeli opazovati v četrtek 24. t. m. pri njegovi beneficiji, ko smo videli gledališče v vseh prostorih prepolnjeno z občinstvom, ki ga je neujajno navdušenost sprejelo in z dvema vencema, katera mu je poklonila ljubljanska gimnazija i realka mladi. Da je bil globoko gnjen, nij mi treba se posebej opomeniti. Da mu je bilo pa mogoče do sedaj tako uspešno delovati, pripomogle se k temu letosno izvrstne igralne moči, i žrtvovalno bi se na to delati moralo, da bi se slovenski Tahij tudi ohranila. Res bi to nekaj stalno; ali se zedinjenimi močmi doseglo se boljko i to, imel sem priliko poizvedeti, da tista dramatično društvo najmenj udov na Goriskem, kar me je tako neprizazno dirnilo, posumno pa, ko sem prepričan, da moji sodežlani za drugimi svojimi slovenskimi brati radi ne zaostajajo, i kedar gre za kako važno narodno stvar. Iz tudi pri tem narodnem podvzetji ne bodo zadaji, če se bo kdo našel, da jim bo važnost te umetnosti razjasnil. Zatorej na noge vi, kar vas je inželjajočih Slovencev, delajte na vse moči, da naberete kolikor največ mogoče udov. Da se za to žrtvovani denar dobro uporablja, imeli boste priliko morebiti še letos spoznati, ako se uresniči želja takajnih Sokolov cev zdrženo zmožno dramatičnega društva, da bi se napravil čez hinkostne praznike skupen izlet na južno mejo naše lepe Slovenije.*)

26. t. m. aklenil je "Sokol" v sezono svojih večerov. Igral je med drugim gospod Huber se svojo gospo na citre. Občudovati smo morali njegovo spretnost v tej stroki.

Sicer se pa učadno pri večerih sokolovskih ne paži posabno na to, da bi se v programu navedene točke redno i vredno izvrševal. Je tudi tukaj spet gosp. Noll, kateri nam prekrbi v svojih kupletih, kaj zaboljivo zboljivega, kar pa učadno malo sadu obrodi, ker so sem ter-tija kože uže prensnate, drageča je pa v programu napovedano, bramja ali po Ahčinovi milosti prepoznavati, ali pa dotičnega gospoda čavelj žuh, da ne mora z glavo mislit. Pevci se zberejo poleg ure pred začetkom h poskušnji, da se dobro izkrijajo, površno navadijo — potem pa — Ali kaž bom dalje tožil Ljubljanci, praznji, da je navdušenje za take stvari užemilo, da je to le v začetku bilo, da so sedaj preščajajo, uže zavedeni, ujim jim treba več podgrevalnih govorov, navdušujajočega petja. Bog da je se ne bi mogli ali bo-

Dobro došli, bračje. Ljubljanski olmujev atomi temu živemu obrazu, ki tudi vodilnega včasa Ured.

*) Sporotilo občnega zboru v Sežani prinesemo prihodnjic

*) Storili smo to nje v zadnjem lista.

izraziti plačanju d zlatcu od katerih edaj temi bilisjeti in jum se, da je narodna stvar v mestu pred majno leti na trdnejših nogah stala nego sedaj.

Kar me je pa pri tem začnem sokolovskem večeru najbolje zanimivalo, bil je izvraten govor sokolovega staroste g. dr. Zarnika in zeleni bi bilo, da bi se ta gospod destokrat ogasi.

Naša mati priroda se v resinci nekaj mesec, kajti kakor kažejo sedanji dnevi, ne ve skoro več, kaj dela. Po zimi nam je podarila lepe gorce dneve, da so še celo cvetica cvele, sedaj v pomladu pošilja nam dobele snežene plahite, ki more obilo sadja obetači sedni cvet.

iz Prage 24. aprila. [Izv. dop.] Volilna reforma, Skrejšovskega a dr. Gregra končna obravnavava zaradi znane inseratne akte, da je volitev novega župana in zapust mestnega starešinstva, to so glavni predmeti vsekdanjih razprav minote dni. Jako nehvaležno delo bi bilo, razpravljati osodek o volilni reformi, ker najmanj spis proti njej propade v konfiskaciji, kar najlepše svetloči denašnja "Politika", koja ha čelju lista praznuje čudni "Jubileum", namreč z denašnjim dnevom je bila ravno stokrat "Politik" konfiskovana pod Auerbergovo vlado!

Dr. Jul. Grégr je bil se pred proglašenjem, da je nekriv, za kavcijo (10 000 gold.), na svobodo popuščen. Toda večja bolest, nego izguba zlate svobode, ga je zadevala doma. Troje otrok eden za drugim, ma je pomerio za kozami, trtrega je ravno isti dan spremjal k grobu, ko je bil propuščen iz ječe. Zdaj biva v Milanu, ter vas "mlade" menda pri povratu objašča v Gorici.

Volitev dr. Vaci. Belškega za praznega župana, kakor tam bodo neločno, nij bila od cesarja potrjena, ker je deklarant in g. dr. Jul. Grégr njegov zet. Mesto njega je starešinstvo mestno izvolilo dosedanjeva mestnika županovega g. Huleša, koji se pak zopet ustavakom ne dopada, ne zaradi tega, kajti on nuj deklarant, ampak zato, ker je podpisal ono peticijo na cesarja proti volilni opavki. Tedaj nij druge pomoći, da bole prej nogo ne mestno starešinstvo zapusteno, kakor se telegrafuje od tod v dunajski "Wanderer", ter na čelo mestnih občinskih zadev postavljen c. kr. komesar, Smolar, kot je tudi dr. zdaj Seragburg pod kruto prusko ponemčevalno pestjo.

Ako nam vlada ne bole delala preveliko zaprek, praznovali budem letos 12. in 13. julija, mogoče se vedno narodno slavnost, nego pred 6 leti pri položenju zakladnega kamena k narodnemu gledališču. Položili so 13. julija zakladni kamen k Jungmannovemu spomeniku. Kar je Vam Slovencem Vodušek, Prešeren itd. še kdaj več je severni bratom vašim buditej mančenega naroda českega, Jungman, kojega zibelj je temelj v malo vasici Hudlice. Dokaz, da bode slavnost tako lepa in primerna geniju naroda, je g. dr. F. Palacký in dr. L. Rieger, koji so na čelu osnovnega odbora, dalje najodličnej zastopniki praznih in unanih društev, ki velikanske priprave delajo. Slavnostni govor bole imel g. dr. Rieger. Ponišči bodoči stal na najkrasnejem prostoru cela Pragi.

Jako želno se kaže pričakovati politično obsojeni, da se jim podeli pri priliki poroke nadvejezdinje. Gisole amnestia (pomilovanje), toda žalboče, bila je ta vest la medja muščica dunajskih krogov.

Komur so le končkaj znane česke pomere, se mora res smejati dunajskim ustavnim novinam, koje pišejo, da je bil te dni tu v Pragi shod vseh deklarantov českih, pri kojem se je sklenilo, da Čehi, gredot v državni zbor! Factum je, da se je pri tem shodu osnovati izmej najenergičnej in delalnih močij centralnega odbora za Česko, Moravo in Slezko, da pri bodočih volitvah potmože šterno federalističnih poslastic. Kar se pak tika senzačnih sprav iz Prage v dunajskih listih, je občno znano, da dažejo s takovo nesramnostjo nasproti občinstvu, da ono misli, ti ljudje se vedno gibljejo le v narodnih krogih in mescanski besedi.

Konečno naj se omenim, da je 21. t. m. česko opero zadeba neenagradska izguba, unara je tamet prva in izvrstna dramaticna pevka g. Večkova in Ross-Blažkova v 32. letu starosti. Ona je bila prva, koja je v začetku 50. let spričela vzbujati naroden Češko Thajbo, kako trnjevi trud, kajti umetnost dramatična je bila tu, še v prednjutrane dobi novega, parodnega života, polna najkrasnejih nadej. Veski človek inis skoro kako bolest skrito v sreči, toda v prisih českim je taki bolesti uža prenogol.

Danes se na Dunaju, slovesno, odpre svetovna razstava. Cesar sam z velikim spremstvom se bode udeležil te slovesnosti, katera se bode vrnila načrtne po programu z velikim pomponom in mnogimi ceremonijami. Na Dunaju je uža zdaj veliko tujinjencev in se to ponad se pritakujejo k razstavi vladarji raznih evropskih in neevropskih držav. Razstave sicer pomenjajo svetovni napredek na potu miru; postale pa so tudi shodi vladarjev, in človek

bi skorje napisli, da, ce si vladarji na takem mestu bratovške roke podajajo, je s tem opravljeno up na dolgi mir. A vladarji niso navadni ljudje, zatorej pa velja pri njih ravno nasprotno od tega, kar velja pri nayanih ljudeh. Zdaj svet uža vse drugade sklepa, enkrat se je reklo, da je gotova vojska, kadar se razni Italijani po Avstriji klatijo, zdaj pa nas je skuša, tako naučila, da sklepamo na bližnje viharje, kadar se mnogo vladarjev kde snide. Po Francoskih obeh razstavah je bila vojska, po dunajski tudi ne bode dolg mi, kakor zdaj kaže politično podnebje. Nemški cesar je zdaj v Petrogradu na obisku, kjer ga slave na vse mogoče načine; potem pa pridejo joba cesarja, ruski in nemški skup na Dunaj, riškega cesarja pa bodo spremjal tudi černogorski knez Nikita. To Vam bo velika pobramlja na Dunaju, in govoriti se celo o ponovljenji svete alianco, kar pa nuj verjetno, ker časi so se predragačili. Vsaka kombinacija za zdaj bi bila prenagljena, ker alianca se zdaj sklepojo na podlagi najbližnjih okolnosti in še vladarji sami menda ne morejo dolgo naprej poznati, kako se bodo vezali v slučaji vojske.

24. pret. m. je cesar sklenil državni zbor z gospodsko zborjico vred s prestolnim ogovorom, v katerem je posebno poudarjal, da se je državnemu zboru posrečilo osnovati neposredne državno zastopstvo, ter s tem izraziti enoto države, na poškodovanje samostalnost raznih dežel. "Na teh tleh, naj se zdaj vsi narodi zberi, da v duhu sprave z zedinjenimi močmi delajo za velikost in čast skupne domovine in za popolno razvijanje ustavnega življenja." Prestolni govor tudi omenja, da s Poljaki nij bilo mogoče poravnave, pa da se zmerom vlada na tako poravnavo misli, zaradi česar je vimenovan za Galicijo poseben minister. Ker je prestolni govor po ustavnih navadi sestavljen po ministerstvu, smemo dobiti, da mu je mali na spravo; a za spravo v takem zmislu, da bodo ustavoverci gospodari, mi pa ubogali, kajti na to meri uža sama postava o direktnih volitvah, vsled katere velja vsaka nemška duša za 8 slovanskih, kakor smo uža to se številkami dokazali, ko smo govorili o direktnih volitvah. Do sprave na tej podlagi tudi pridemo, drugače ne, kakor če nas ustavoverci popolnoma ne uničijo, kar pa se jin gotovo ne bodo posrečilo. Pri takih razmerah postane klic po spravi na ustavnem potu v Avstriji, klic upijočega v puščavi.

Delegacije še zmerom pretresajo proračun. Ogyi pridno stržijo, nasi pa ministrom pote lijejo; ministri pa se menda obojim smejajo, ker jih imajo v žepu. Rusinski list "Slovo" pravi, da Rusini bodo še zmerom podpirali ustavoverce, dasiravno je minister Žemialkovsky njih največji sovražnik. Slovenska zloga, oj kje si doma!

Dalmatinška petorica s popom Daqilom na čelu je prevzela zastopstvo ustavovercev na Dalmatinškem, osnovati hote poseben volilni odbor za direktne volitve, a narodna stranka tudi ne spi in se neumočno trudi, da baens řadajice v petorici je menda od klenkalo v Dalmaciji.

Potolski list močno zabavljajo čez Žemialkovskega, pa je res čudnač tisti dan, ko so ustavoverci vrgli Poljake iz delegacij, in jih postalijo Poljak, ki je bil glaven faktor poljske resolucije, od ustavoverčega ministerstva. Žemialkovsky je bil že 1. 1848. obsojen na smrt vsled puntarstva, in kakor Andrassy, njegov protektor, zdaj pa sta oba ministra. Časi se spominjajo!

Srbška ima novo ministerstvo, s katerim je na rod zadevoljen. Mej Srbsko in Avstrijo so nastale prijazne razmerje, srbski minister Kistec je na Dunaji, cesar ga je sprejel v avdijenci in pogodil se, je baje z Andrassy-om, da Avstrija pomore srbski do trdnjave Mali Živornik in zeleniške zvezze s Turško in Avstrijo. Srbski knez Milan bodo potovalne samo v Carigrad, ampak do vseh večih evropskih dvorov, namreč pa v Petrograd in na Dunaj; morata gre na ogled. Prazka "Politik" pravi, da nova srbska politika nij dostačna za jugoslovanski Piemont, ker je preveč servilna, vesel je, teda enega Savojarja.

Na Francoskem je pri dopolnilnih volitvah v narodno skupščino zmaga skorje povsod skrajna republikanska stranka; dokaz to, da se republika na Francoskem utrujuje.

Na Španjskem rastejo komajje ministerstvo je razpustilo permanentno komisijo, katera je vladu nadzorevala, to je važen korak, kateri pelje do diktature; pa diktatorja nij in ministerstvo hčce ospaliliti na ljudstvo, da ono voli narodno skupščino. Mej tem pa Karlisti vladu prisedajo in republika je v nevarnosti. Nesrečna Španjska

Poslano.

Iz Šanke doline 24. aprila 1873. — (Dr. Tonkli) Vsak-katoliški rodoljub, menim, se je mogel srečo razveseliti, ko je oznanilo in vabilo v slov. narodno-politično društvo "Gorica" na verski podlagi v 12. listu "Glasa" čital.

Važnost in potrebo tega društva je zadost po udarjal in pojasnilo "Sl. Narod" leta 1871., oktobor "Glas" v 14. listu dokazuje.) Pisatelj teh vrstic "mu tudi boljega vočiti ne ve, kakor da bi žaščovemu zrnu enako raslo in se širilo, v svojih hladilnicah krečalno senco vse resnobne prijatelje vabilo in budilo, naj bodo svoje dušne in telesne moči v potovanju in širjenju sv. vere in korist našega naroda združili in upočeno delali.

A ker je dr. Tonkli v pravila tega društva sledil v potrditev predložil in je osnovnemu odboru predsednik izvoljen, pridovoljite mi eni par besed o njegovih spregovoritvah.

Svet cerkev je steber vse resnice, varuhinja čistekov, vere, za svojega vldnega glavarja in nemestnika. Je Kristus rimskoga papeža postavil v vso oblastje in močjo, kakor jo je sam imel. Ali vam velike pa je znan, kak zapadek dr. Tonkli o papežih in cerkevih previcah ima? Ako veste, pominjite in jago voditev, ako pa ne veste, prosite ga, on je vam doči odpres svojo filipiko, katera podlaga se na vse pravovrsne pomenljive in važne berede pri papeževem kronanju: "Sic transit gloria mundi". V neki gostilnici v Trstu o teh besedah tako nevdušen v gladki slovenčini kodakal, da se je njegovemu tovaršu vše prehudo zdele, ter ga zavrel "Collegat bedenken Sie, da es sind 2 Geistliche vor Ihnen, die Ihnen berücksichtigt zuwarten könnten." Dubovna mu pa mirno in hladno odgovorita: "Gostilnica je za jesti in pitij in ne za ido, hajde v njej papeži stupeno gedijo." Lepa verska podlaga za predsednika!

Poprašajte ga nadalje, ali verjate, da ima sv. cerkev oblast zapoved dajati? Ce verjuje, kako je pa on 3. cerkv. zapoved v djanji aprila? S tem, da se je kvateri dan v gostilnici mesecja predenke zajedel, spomen pa ukazal se kuhanje ribe in leši prineseti, samo da nivočnemu duhovnu svojo verko podlaga epida. Kdor cerkev ne počnese, najti bo ... (v. pismo.) Časti vredna takšna verska podlaga! Tedaj pozor! ker, da ne pridemo iz deža pod kapo, naveličko ozorni.

Verska podlaga pri dr. Tonkli zvala je biti za društvo draga poskušnja, za vnosna dobitčkarija. Imamo dokaze, da je od leta 1871.

V Tolminu je bil shod vseh tolminskih hribovcev, da bi se zaradi občnega materialnega blagostajanja posovarjali; na vse zadeje tudi de. T. prosi za besedo, in glej, kak predmet si je izvolil? Hozje, katero so vse tožbe in rekrize zgubile, ter brez vseke pravice in domačje ostale, tako jederno in krepko, zagovarjajo, da so hribcev misli, svojega odrešenika videti in sestati. Po dokončanem govoru mu neki deželni poslanec, tjegov rojak, pravi: "Sie haben sich heute den Weg in den Landtag gebahnt", na kar mu dr. T. smehljaje odgovori: "Mag helfen, was da helfen kann!"

Kmet je velikokrat omahljiv, ako pravega svetovlca in voditelja nema, zatorej si je dr. Tonkli zavezničkov prekrsti voditi, kateri najvedi upliv in zaupanje pri kmetih in majih. Vohtra se pred in durimi. Tonkli razpolaga pismom svojim zaveznikom, naj ljudstvo zagovarjajo, da bo v deželnem zboru voljen. Mužje, kateri so Tonkli naupali svoje dolžnosti storitve in življenja stavno na častni stol v deželni dvorani posadijo, misleč, da je mož na pravem mestu. Pa v blišču svoje glorie se dr. T. ne spominja včed svojih dobrotnikov, misleč, da mu deželno poslanstvo več niti ne more. Ali iz drugih volitvij v Tolminu mu je sijajno pokazal, s kakimi faktorji ima račun, ako se hribce na koncu obdržati. Izpoznavši, da brez pomoči duhovnega vedno le na suhem ostane, se jim po nevsem društvu na verski pedagi prikupiti hčete, da bodo že imeli v deželno dvorano in potem še, Bog veseljam pridelob.

Muča in skriva, so kakšen kmet, sredstva, svoj namen doseči. Torej pozor, odbor, da ne boste, enkrat osupeni eden drugega, gledali, in sosebno, ker je dr. T. sam pri neki priložnosti v K. Izraeli in Advo. katem, haben viele Gründe, aber nicht immer sind sie fruchtbar, v temniblog 210,00 njeni. v. Duhovac, meniq uratac, v temniblog 110,00 mudi intesi mi.

"Od ktere strani je takrat Slov. N. svoje kopise iz Goričke prejemal, to, e. g. kopisnik, bi Vam g. dr. Tonkli vedel najbolje povedati.

"V politiki ne volja poštenje" je prislovica nekega velikega Goričanina.

Razne vesti.

(**Advokat dr. Josip Bizjak**) naš rojak in iskren domoljub, do sedaj koncipijent pri dr. Rabl-u, je samostalen postal in svojo lastno pisarnico v Trstu odprl. Kolikor nam je zaano, je on edini advokat v Trstu, ki je tudi slovenskega jezika popolnoma zmožen in ker nam je kot pošten mož in izveden pravnik znad, priporočamo ga kot advokata našim tržaškim, istrskim in kraškim Slovencem.

(**Beta nadvojvodice Giselle**) Cesarjeva hči Gisela, ki se je te dni poročila z bavarskim princem Leopoldom, bude dobivala vsako leto 130.000 gld. iz cesarjeve blagajnice, njen mož ima vsako leto 18.000 sponaže (t. j. dohodkov kot član bavarske kraljeve rodbine.)

(**Nejanovka čitalnica**) napravi v nedeljo 4. maja besedo. Predstavljal se bude igra: "Zakonske nadloge" in žaloogra "Mutec". P. T. udje blagovolé naj se v obilem številu zbrati; neudje plačajo 30. sol. ustope. Začetek ob pol sedmih zveter.

(**Komisija za vojaški nabor**) potuje zdaj po Goriškem in sicer je bila komisija ljubljanskega polka št. 17. dn. 28. 29. 30 aprila v Sežani, a 1. 2. 3. maja bode v Komnu; 5. 6. 7. v Gradišču; 8. 9. 10. v Korminu, ker ti štirje okraji spadajo pod naboren okraj Ljubljano. Komisija celovskega polku, baron Marocić št. 7. pa bude vojake nabirala: 9. 10. maja v Ajdovščini, 12. 13. v Gorici za mesto, 14. 15. 16. 17. v Gorici za Goriško okolico in 19. 20. tudi v Gorici za kanški okraj; 23. 24. 26. 27 maja v Tolminu in 28. 29. v Bovcu. Ti zadnji okraji namreč spadajo pod celovski polk. Komisije bodo pa tudi obravnavale oproščenja od vojaščine, zarad česar je treba, da vsak, kateri ima pravico za oproščenje, to ob pravem času in na pravem kraju naznani. Tudi priporočamo našim vrlim fantom, da pridejo vsi čedno opravljeni pred komisijo in da se tam dostenjno vedo, da opravičijo dobro ime, katero uživajo goriški Slovenci, kakor se nam to iz gotovega vira poroča, pri vojaških oblastojah. Naši fantje naj bodo sicer veseli, naj domače, pa ubrano pojo; a brezmerne pisančevanja in neumnega kričanja in razsajanja naj se zdrže, ker to jim škoduje pred oblastnimi pa tudi pred civiliziranim svetom.

Kmetijske i trgovske vesti.

(**Ob vremenu**) Pretečeni teden smo imeli tudi na Goriškem zimo v pravem pomenu te besede; bližnji hribovi so bili vsi polni snega; po planjavji pa je deževalo in toča je tudi tu in tam bila; temperatura je bila tako nizka, tako da je poroči zmrzvalo; v pondeljek zjutraj pa je po večih krajih slana padla in mnogo poškodovala trto, mürbe, sadje, ki je uže odcevlo. Na Furlanskem nij slana sicer mnogo škode storila, ampak toča in mrzel dež skoro 2 tedua je trto pritiskal, ko je najlepše poganjala in z bog tega je na tri zapaziti malo sadnih kalij, pa polno rožičkov. V Brdih je zadnje vreme sadju mnogo prisredalo; ob vse sicer nij, a mnogo manje bode pridelka, enako je s trto. Na Vipavskem je menda bila najmanjša nesreča, več pa je škodovala slana trti na Krasu. Kakor vse dozdaj kaže, bo letos veliko manje sadja, nego lani; še manje pa bode vina, vsled česar so cene domačih vin bolje nagnene k porastku, kakor k znižanju. Sploh je zadnje slabo in nenavadno vreme skoro po celi Evropi seglo in povsed manje ali več upanje na dobro letino uničilo. Sviloprejske so na Italijanskem in Goriškem, kder uže v drugo spē, tudi trpele mraza in poškodovana murbina jim gotovo nij koristila. Če se kmalo vreme stalno ne premeni, bomo tudi ob ta važni pridelek. S Kranjskeg., Štajerja, Avstrije, Českega, tudi dohajajo prav žalostna poročila; na Dunaji je termometer te dni kazal 2 stopinji pod ničlo, na Kranjskem do Divača bilo je pol črevlja snega; sadje je z bog tega za letos popolnoma uničeno. Na Ogerskem je trta v večih krajih silno trpela. Od povsed se poroča le nesreča. Sadja in vina bo skoro povsed gotovo letos prav malo; a žita nijso dozdaj še prav nič trpela. Sicer pa so vse poročila po prvem vtišu zmerom bolje obupljiva in nadejati se je, da se s časoma poboljša. Natančneje o letini na Goriškem bomo govorili kasneje. Za zdaj le izrečemo mnenje, da bodo naši kmetje letos sadje, kolikor ga bodo imeli, po prav dobrini prodajali.

(**Banka Slovenija v Ljubljani**) Poslovni izkaz "prve občne zavarovalne banke Slovenije" v Ljubljani dne 31. decembra 1872, ima v oddelku zavarovanja zoper ogenj sledeče date:

Izdelanih polic 1931, zavarovana istina 5,914,460 goldinarjev. Premija 66,043 goldinarjev, pozavarovanje in storno 16,096 goldinarjev, tedaj ostane premija na lastni račun 49,947 goldinarjev.

Dne 7. aprila t. l. je poslovni stan naslednji:

Izdelanih polic 4506, zavarovana istina 18,434,946 goldinarjev, premija 170,838 goldinarjev, pozavarovan-

je in storno 47,807, tedaj ostane premija na lastni račun 123,030 goldinarjev; v teknu preteklih treh mesecov so se torej poslovi pomnožili za 2575 polic, 22,520,396 gold., zavarovane istine 104,794 gold. premija, 31,911 gold. pozavarovanja in storni in za 70,086 gold. premija na lastni račun.

Te iz bankinj knjig posnete številke jasno dovoje dokazujojo krepki razvoj in napredek našega domačega zavoda, ki je razširil svoje delovanje po vseh pokrajuh avstro-egerske države. Tak napredek je živa priča, da je Slovenija v administrativnem obziru v izurjenih rokah.

Gledě požarov mora se povedati, da je banka imela do sedaj dovolje sreče, kajti v vsem je plačala 4370 gold. odškodbe v popolno zavodljivost pogorelcov. Banka Slovenija po vsem tem obeta veliko korist slovenskemu narodu in tudi delničarjem, katerim se je nadejati naj manje 15 % obrestij od vplačanih zneskov.

Srečkanje. Pri srečkanji obligacij zemljiščeno-odveznegata loga goriškega dne 30. aprila t. l. so bile izžrebane slednje obligacije: 1. po 500 gld. štev. 75, 97, 148, 164, 213; — 2. po 100 gld. štev. 242, 492, 517, 641, 680, 781, 800; — po 1000 gold. štev. 110, 111, 131, 145, 153, 161, 163, 371, 399, 429, 486, 488; — po 5000 gld. štev. 52 pa le ba 950 gld. in obligacija črka A štev. 372 za 1000 gld. Dotične zneske plača dejelna denarnica preteklu šestih mesecov.

P. (**Deželni odsek**) za dunajsko razstavo v Gorici bude poslat po letu 3 učitelje dež. kmetijske šole

i tajnika kmetijske družbe goriške k dunajski razstavi. Podelil bo tudi nekterim poljedelcem in rokodelcem denarno pomoč, da bodo mogli razstavo iti pogledati.

(**V Hrdlički**) so, kakor se piše, na več krajih premog zasledili. Če je res, potem dober uspeh!

(**Ruski državi**) so l. 1870. v 1126. rudnikih kopali zlato, v 6. platino, v 26. srebro, v 71. bakar, v 1283. železo, v 6. cink, v 4. sol. Virov za petrojejima Ruska 779.

ADVOKAT

JOSIP DR. BIZJAK

je svojo pisarnico odprl

v Trstu, Via nuova Nr. 4. I. nadstropu,
v Ille gostilnico Hôtel de la Ville.

Prvi redni občni zbor delničarjev

"prve občne zavarovalne banke SLOVENIJE"
bode dne 29. majnika 1873.
podoludne ob 3. urki.

v čitalnični dvorani v Ljubljani.

PROGRAM.

1. Poročilo o stanji društvenem;
2. Dopolnilna volitev opravilnega sveta v zmislu pravil;
3. Dopolnilna volitev pregledovalnega odbora;
4. Predlog opravilnega sveta, da se naslednja pravila priznarede:

Konečni stavek v §. 3. naj se glasi: "Lastniki mejčasnih listov morajo po zneje plačevati v tej meri, in v teh obrokih, katere določi občni zbor delničarjev."

§. 29. naj se glasi: "Meseca majnika 1874. leta voli se prvi novi opravilni svet. Vsaki člen drugega in naslednjih opravilnih svetov se voli na štiri leta, in vsako leto izstopijo trije členi po vrsti dobe svojega poslovanja. Do takrat, ko se ustanovi vrsta v izstopu, o tem določuje žrebanje. Poslovanje predsednika in podpredsednika traja štiri leta. Za izstop določeni smejo se zopet voliti. V slučaju nepriznega prejšnjega izpraznjenja nastopi dopolnovalna volitev v naslednjem občnem zboru in sicer za prvo poslovalno dobo izžrebanega člena."

§. 35. naj se glasi: Da ima sklep pravno veljavo treba rednega povabila vseh členov opravilnega sveta, pričujoči pa morajo biti predsednik ali podpredsednik in pet opravilnih svetnikov, mej katerimi sta vsaj dva ravnatelja."

V §. 55. naj se glase zadnje besede prvega odstavka: "podpisuje vodilni ravnatelj in eden izmed štirih ravnateljev, in če je vodilni ravnatelj zadržan dva izmed ravnateljev.

Po §. 24 ima vsaki akcijonar, kjeri vsaj šest dñij pred občnim zborovanjem pri ravnateljski glavni blagajnici svoje akcije proti na imé pisanemu potrjenju položi, sedež, — in glasuje v občnem zboru.

Vsaka akcija ima eden glas, više od 40 glasov nema nobeden akcijonar, niti v svojem imenu niti kot pooblaščenec.

Pravico glasovati v občnem zboru ima akcijonar osebno, ali pa kot pooblaščenec drugega akcijonarja z glasovalno pravico. Ženske glasujejo po pooblaščencih, varovanci in juridične osobe po svojih postavnih, izrom pravilskih zastopnikih, če ti tudi niso akcijonarji.

Oni delničarji, ki še hoté udeležiti občnega zobra in se posluževati svoje volilne pravice, se vabijo, da svoje delnice najkasneje do 23. majnika 1873. pri glavni blagajnici banke Slovenije v Ljubljani proti potrjilu vloži in sprejmo legitimačni list.

OPRAVILNI SVET
"prve občne zavarovalne banke Slovenije".

V Ljubljani dne 27. aprila 1873.